

Boldva Árpád-kori temploma

2011 július 23. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmen kívül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Boldva két és fél ezer lakosú község Miskolc közelében, a Bódva mellett – a folyó és a helység neve közös gyökere. A település régmúltjáról több forrásból is meríthetünk. Szerepel Anonymus krónikájában – „iuxta fl. Buldua” –; Árpád-kori okleveleit Györffy György dolgozta fel Borsod vármegye történeti adattárában. Eszerint a Bódva folyó partján Keresztel? Szent János tiszteletére emelt bencés monostorról az első tudósítás 1203-ban történik, amikor az épületet tűzvész rongálta meg. Kegyuraságát IV. Béla király a Miskolc nembeli Fila prépostnak adományozta, de még 1249 előtt visszavette a birtokcsere fejében. A monostor távolabbi uradalmairól 1262-ből és 1270-ből van adatunk, a körülötte lévő helység pedig a szomszédos Ziliz falu 1267-re keltezett (hamis) határleírásából ismerhető meg.

A Szent János-egyház 1332-ben már a falu plébániájaként szerepel, papja az 1335-ig terjedő években átlag 12 garas pápai tizedet fizet. Ennél fontosabb, hogy Boldva vásáros község, ahol vármegyei törvényeket hoztak és hirdettek ki 1293-ban és 1322-ben. A sok zajos esemény közül kiemelkedik az 1285. évi újabb tatárbetörés, amelynek következtében a barátok elhagyták kolostorukat, és áttelepültek a somogyvári apátságba. A megrongálódott szerzetesi templomot a XIII. század végén kijavították, attól fogva a faluközösség egyházául szolgál. A település – királyi birtokként – egészen 1387-ig a diósgyőri vár tartozéka volt, ekkor adta Zsigmond király Kazai Benedek fiainak. Boldva a Rátót nemzetségből származó Kazai és Feledi családok kezén maradt az 1400-as évek végéig, majd a Lorántffyak kiterjedt birtokainak részévé lett. A török idők súlyosan megszenvedő községbe korán megérkezett a reformáció: a templom 1552 és 1560 között került az ágostaiak kezére. 1598-ban már népes gyülekezete szerepel az egyház-látogatási jegyzékben. 1755-ben tűzvész pusztított a faluban, a templom ismét súlyosan megsérült. A fő- és mellékhajók falai meggyengültek, az északi tornyot vissza kellett bontani. Az épület elveszítette bazilikaszerkezetét, amelyet ugyan 1856-ban megpróbáltak helyreállítani, azonban az 1912. évi újabb renoválás megint elvesztette eredeti jellegéből és külleméből. Végül 1976 és 1982 között került sor az első tudományos igényű feltárássára és emléki helyreállítására. A több nyáron át folytatott ásatás vezet? régésze, Valter Ilona munkája nyomán kirajzolódott a Szent János-templom román kori alaprajza, rekonstruálhatóvá lett építésének története. A háromhajós, tizennyolc méter hosszú, tizennégy méter széles bazilika téglából készült. Homlokzatát függőleges szalagok, faltükrök, íves vakárkádok díszítik. A kétszeres szélességű főhajó félköríves szentélyapszisa úgynevezett lizénák tagolják. Kettős tornya – a XIII. században meglehetősen szokatlan megoldással – nem a nyugati homlokzat elé, hanem a mellékhajók keleti végébe került. Ez a „titka” a déli fal öles vastagságú tömegében elrejtett, a bejárat mögül induló lépcsőnek, amely

a torony emeletén kialakított kegyúri karzatra vezet fel.

Boldva színes középkori históriájához tartozik egy igen fontos m?vel?déstörténeti emlékünk is. A Pray-kódex néven ismert XIII. század eleji nyelvemlékünk – más néven: Sacramentarium Boldvense – leírja a húsvéti énekes körmenetet, amely a szerzetesi templomból kiindulva az épület melletti Antiochiai Szent Margit-kápolnához vezet. Egy 1773-ban kelt levél szintén emleget egy „Metsetet vagy inkább Baptistériumot”, amelynek bontott tégláira igényt tartott a borsodsziráki plébános. Valter Ilona a templomtól néhány méterre délre megtalálta és feltárta annak a 12 méter átmér?j?, kör alaprajzú kápolnának az alapfalait, amely a bencés templommal egy id?ben, 1175 és 1180 között épülhetett.

Ludwig Emil, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló